

De Leoniden 2000 vanuit Oostkapelle

Rijk-Jan Koppejan ¹

1. Sterrenwacht "Philippus Lansbergen", Herengracht 52, 4331 PX Middelburg

Leoniden 2000: Gevecht tussen meteoren en wolken

Meteorenzwerm "de Leoniden" is elk jaar zichtbaar midden november. Er zijn jaren dat de zwerm nauwelijks actief is, maar er zijn ook jaren waarin de Leonidenzwerm een ware meteorenstorm kan veroorzaken. We zitten momenteel in een periode waarin de Leoniden voor verrassingen kunnen zorgen. Ongeveer elke 33 jaar is er sprake van een enorme meteorenregen in november. De laatste keer was dat in 1966, toen telde men tienduizenden meteoren in Noord-Amerika. Er bestaan verschillende modellen die denken aan te kunnen geven wanneer we weer zo'n storm kunnen verwachten. (Zie onze website: <http://www.lansbergen.demon.nl>)

Het model van Asher & McNaught is momenteel het meest aangehangen model omdat zij vorig jaar de piek in activiteit zo nauwkeurig voorspelden. (vooral het tijdstip, niet zo zeer de aantallen). Een flink aantal medewerkers van onze sterrenwacht ging op Leonidenjacht om de verschillende modellen eens te toetsen. Vooral amateurs kunnen bij meteorenwaarnemen waardevolle informatie leveren. Zij zijn namelijk nog bereid om nachten in de kou door te brengen.

De eerste waarneemnacht: 16/17 november

De spanning stijgt als daags tevoren blijkt dat de weersvoorzichten voor de nacht van 16/17 november helemaal niet zo slecht zijn. Eindelijk helder weer! Erwin Meerman en ondergetekende gaan deze nacht waarnemen vanuit Oostkapelle. Denny Caljouw is van plan later in de nacht te komen.

Omstreeks middernacht zijn we standby en kunnen wat ons betreft de meteoren gaan vallen. Pas na een uur wachten noteren we de eerste meteor. Al snel wordt duidelijk dat we deze nacht niet echt een meteorenregen kunnen verwachten. Volgens een van de modellen kunnen we een piek verwachten om ongeveer 8 uur (UT) dus hopelijk is er voor die tijd al een oplopende activiteit. Na een paar uurtjes waarnemen geeft Erwin de moed op en gaat naar huis. Meer slapend dan wakend zet ik door want Denny kan elk moment komen en wie weet neemt hij een ware vuurbollenregen (zoals in 1998) mee!

Als Denny is gearriveerd om ongeveer 3 uur gaan we weer enthousiast aan de slag. Tussen de wolkenvelden door tel-

len we nog een paar Leoniden. Gelukkig kan ik er 1 op foto vastleggen. (zie foto 1 : genomen om 04:47 ten zuiden van Cassiopeia)

Veel actie is er deze nacht niet. Slechts 15 meteoren telden we: 14 Leoniden en

1 Tauride. Hopelijk is de volgende nacht interessanter.

De tweede waarneemnacht: 17/18 november

Guus Besuijen, Erwin Meerman, Deny Caljouw, Reinoud Wiers, Jelle de Plaa, Johannes Verelst, ondergetekende en een geïnteresseerde donateur gaan deze nacht op Leonidenjacht. Gisteren is er weinig gevangen, maar misschien is vannacht het jachtseizoen geopend.

Ondanks het bar slechte weer (zeer veel bewolking) tellen we na aankomst in Oostkapelle om ongeveer 02:30 (UT) al snel 17 Leoniden in een half uur tijd. Het gevecht tussen de Leoniden en de bewolking is losgebarsten. Zodra er een gaatje in de bewolking valt proberen we hier Leoniden te "vangen". Om 03:11:00 (UT) verschijnt er een zeer heldere Leonide recht in het zenit. Helaas "draaide" er even geen fototoestel, maar gelukkig kon ik nog het nalichtende spoor vastleggen (zie foto voorplaat). Vanaf ongeveer 04:30 (UT) klaart het redelijk op. Er is nog wel veel cirrusbewolking, maar de helderste meteoren zien we hier gewoon doorheen. Nu het redelijk helder is zien we ook veel meer Leoniden: Tussen 05:11 en 05:51 (in 40 minuten dus) noteren we 70 Leoniden. Een schitterend aantal en een spectaculair gezicht.

Tegen 06:00 (UT) is het weer helemaal bewolkt en omdat het nu ook licht begint te worden besluiten we de waarneemcampagne te beëindigen. We kunnen terug kijken op een mooie nacht, Natuurlijk had het veel beter kunnen zijn, maar als we kijken naar het weer van de afgelopen tijd dan mogen we eigenlijk niet mopperen. In totaal telden we 183 Leoniden in deze nacht.

Portugal

Klaas Jobse, medewerker van onze sterrenwacht, was speciaal voor de Leoniden afgereisd naar Portugal. Hier is de kans op helder weer het grootst en daarom ging hij samen met leden

van de DMS (Dutch Meteor Society) hier Leoniden waarnemen.

Ook hij had last van wat bewolking met regen, maar toch overheersten de heldere luchten waardoor zij vooral in de nacht van 17/18 november honderden Leoniden konden waarnemen.

Conclusies

Na verwerking van alle gegevens zal moeten blijken in hoeverre de verschillende modellen blijken te kloppen. Als alles bekend is wordt misschien ook duidelijk wanneer we de echt grote Leonidenstorm kunnen verwachten; in 2001 of 2002?

Meteoren waarnemen blijft een boeiende aangelegenheid en het is geweldig om naar de hemel te staren en je te laten verrassen door de (on)voorspelbaarheid van het verschijnsel.